((Логотипи п’яти вищезазначених асоціацій в алфавітному порядку))

Лише разом ми сильні – Вимоги галузевих асоціацій для забезпечення сталого майбутнього підприємств з вирощування фруктів та овочів в Україні

Серпень 2026

Інтеграція до Європейського Союзу є неабияким викликом для українських виробників фруктів та овочів. Щоб привести своє виробництво у відповідність з вимогами ЄС і забезпечити його конкурентоспроможність на європейському ринку, сільськогосподарські підприємства потребують належної підтримки. Насамперед це стосується фінансування інвестицій та придбання виробничих ресурсів шляхом грантів, кредитів і гарантій. Важливим є також забезпечення доступного страхування врожаю з метою протидії зростаючим виробничим ризикам внаслідок змін клімату. Такого висновку дійшли галузеві об’єднання, які представляють інтереси виробників фруктів та овочів Вінницького регіону. До них (в алфавітному порядку) належать: Аграрний союз України (АСУ) Всеукраїнська аграрна рада (ВАР), асоціації Укрсадпром, корпорація Вінницясадвинпром та асоціація «Ягідництво України». 1 липня 2026 року в рамках третього галузевого діалогу проєкту DUALOG, що відбувся у Вінниці, представники цих асоціацій спільно обговорили потреби щодо фінансової підтримки виробників фруктів та овочів на рівні окремих господарств.

На думку галузевих асоціацій, базовою передумовою забезпечення довгострокової життєздатності підприємств у трудо- та капіталомісткому секторі виробництва фруктів і овочів на рівні окремих господарств є інвестиції. Необхідно забезпечити достатній доступ до фінансових ресурсів. Тому асоціації закликають удосконалити механізми фінансової підтримки інвестицій на рівні господарств шляхом поліпшення умов фінансування, спрощення процедури отримання кредитів, запровадження більш гнучких вимог до забезпечення кредитів, а також встановлення строків кредитування, що відповідають інвестиційним циклам у садівництві та овочівництві. Крім того, необхідно посилювати менеджерські компетенції виробників фруктів і овочів шляхом реалізації програм навчання та консультаційної підтримки. Міжнародна гуманітарна організація Mercy Corps пропонує такі послуги фермерам у прифронтовій зоні та внутрішньо переміщеним сільськогосподарським виробникам або безкоштовно у формі навчання, або за доступною вартістю у формі консультацій. Галузеві асоціації закликають українську державу запровадити аналогічні програми підтримки і для виробників фруктів та овочів.

Галузеві асоціації вважають кредитні гарантії важливим інструментом отримання позитивних рішень щодо надання кредитів.

Ще одним важливим викликом для сільськогосподарських підприємств у сфері менеджменту, який потребує відповідної підтримки, є оптимальне використання фінансових інструментів та різноманітних програм підтримки, що реалізуються національними та міжнародними інституціями.

На думку галузевих асоціацій, будь-які інвестиції повинні ґрунтуватися на бізнес-плані з обґрунтованими та прозорими фінансовими розрахунками. Це стосується і малих господарств. Представники асоціацій вважають очевидно доцільною оцінку кожним господарством того, що для нього є більш вигідним: придбання сільськогосподарської техніки чи оплата послуг з її надання. Якщо держава надаватиме підтримку окремим видам послуг із використання сільськогосподарської техніки, це може стати

ефективним способом зниження витрат і забезпечення доступу до найсучаснішої техніки з високою продуктивністю, надійністю та безпекою експлуатації.

Для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств, що займаються виробництвом фруктів та овочів, насамперед необхідно посилити державну підтримку будівництва холодильних сховищ. До програм підтримки також мають бути ширше включені сортувальні та пакувальні лінії, а також логістичне обладнання. Рівень фінансової підтримки необхідно підвищити з 30 % до 50 %. Максимальний обсяг фінансування, який наразі становить 20 млн. грн., слід збільшити щонайменше вдвічі. Крім того, у співпраці з експортною підтримкою, доцільно запровадити ринково орієнтовану програму підтримки морозильних установок.

Для запобігання зловживанням і корупції необхідно забезпечити жорстку прив'язку надання державної підтримки до фактичної реалізації інвестиційного проєкту.

Для подальшого забезпечення життєздатності підприємств плодоовочевого сектору у майбутньому також необхідний достатній доступ до ринків ЄС на конкурентних умовах.. З цією метою отримання необхідних сертифікатів відповідності продукції та виробництва має підтримуватися за допомогою відповідних програм фінансування.

Внаслідок зміни клімату дедалі більшим викликом для виробників фруктів та овочів стають сильні морози взимку, весняні заморозки, град, буревії, посухи та інші природні явища. Галузеві асоціації звертаються до уряду із закликом запровадити підтримку страхових продуктів, спеціально розроблених для підприємств, що займаються виробництвом фруктів та овочів. Страхові премії, як і в багатьох країнах ЄС, повинні субсидуватися державою на рівні 60–70 %, а саме шляхом часткового відшкодування сплачених страхових премій Асоціації вимагають спрощення процедур надання такої державної підтримки.

Страхові компанії покликані орієнтуватися на найкращі практики країн ЄС при реалізації страхових рішень для підприємств, що займаються виробництвом фруктів та овочів. Це насамперед стосується прозорого врегулювання страхових випадків, надання рекомендацій щодо запобігання ризикам (зокрема, використання протиградових сіток і систем протиморозного дощування), а також застосування даних, отриманих за допомогою безпілотників, супутникового моніторингу та метеорологічних спостережень. На думку галузевих асоціацій, укладення договорів страхування врожаю суттєво підвищить кредитоспроможність сільськогосподарських підприємств.

Складна фінансова ситуація України, спричинена війною, створює значні труднощі для фінансування запропонованих заходів. Тому галузеві асоціації закликають максимально використовувати можливості Програми фінансової підтримки України від ЄС (Ukraine Facility)**,** зокрема інструменти передвступної допомоги ЄС, а також фінансову підтримку, що надається Україні іншими державами та міжнародними організаціями.